

Simli Mariska

Egy téli estén, amikor a gázlámpák körül porzott a hó, Józsiás a Koronaherceg utcában egy átjáróház előtt kiszállt a bérkocsiból. Eltűnt a kapu alatt, átvágott a kőkockával kirakott udvaron, majd a túloldalon, a Városház utcában bukkant fel s benyitott a Zenélő Órához címzett vendéglőbe.

Ezzel a jelenettel kezdődik Krúdy Gyula Hét bagoly című regényének tizedik fejezete. Józsiás alakjában a századforduló előtt a fővárosba érkezett kezdő író. Krúdy alakja elvenedik meg. Az ön-életrajzi elemekkel tűzdelt regény lapjain tehát nem csak valóban létező vagy létezett helyszínek fordulnak elő, hanem tucatjával olyan személyek is, akik ugyan itt jártak-keltek, de nem lett belőlük lexikon-szócikk, csak a Krúdy-panoptikum őrizte meg számunkra tűnő alakjukat.

A Zenélő Órához címzett vendéglő a Városház (1900-ig Gránátos) és a Vármegye utca sarkán állt, míg 1900-ban le nem bontották. A helyére került — és ma is álló — ötemeletes ház földszintjén a vendéglő újra megnyílt. Az átjáró pedig pontosan szemben kezdődött, mintegy a Vármegye utca folytatásaként az úgynevezett Károlyi-Trattner házon át vezetett ki a Koronaherceg (a mai Petőfi Sándor) utcára.

Józsiás a Zenélő Órában pörköltet rendelt. Nemsokára azonban ketten telepszének le az asztalhoz: Erdélyi Gyula — ő lett később Szemere Miklós titoknoka — és Simli Mariska, aki „halovány, sovány arcú, rövidre nyírt hajú nő volt, aki papi reverendába volt öltözve és fején kemény cilinderkalapot hordott”. A regény teljes tizenegyedik fejezete négydjük — később csatlakozik a társasághoz Szomjas Gusztó is, a történet másik főszereplője — irodalmi beszélgetéséről szól. Ennek során Simli kisasszony az alábbi kijelentésekkel lepi meg a többieket: „Az előfizetés a fontos, nem az újság... Nem bánom én, akármit írnak rólam, csak nyomtatásban lássam a nevemet... Utálom magam, ha mindennapi nőnek látsszom...” Krúdy egy 1928-ban írt hírlapi cikkében említi, hogy egy asztaltársaságnál ismerkedett meg Simli Mariskával. A Hét bagolyban valószínűleg

ezt az emlékét elevenítette fel.

Simli Mariska 1868-ban született. Apja tekintélyes és vagyonos székesfehérvári polgárnak számított, ám anyagi veszteségei miatt öngyilkos lett. Hogy leánya hol és miféle iskolákat járt ki, azt már tudni nem lehet. Amikor felbukkant a fővárosban, azzal keltett feltűnést, hogy állandóan selyem reverendát és cilindert viselt. Krúdy visszaemlékszik izgatott beszédjére, ferde fogaira és tintás ujjaira. Zivataros életében nem ért rá mindennap tisztálkodni, papi öltözéke kirojtosodott, de hát tudjuk, hogy „az írónők szoknyái alól mindenféle gyanús fodordarabok és zsinórok szoktak kilógni”.

Írni nem tudott, de nem is nagyon írt. Tulajdonképpen szélhámos volt, aki járta az országot és előfizetéseket gyűjtött saját alapítású, de nem létező lapjára. Különcködései gyakran szerepeltek a korabeli újságok hasábjain. Egy időben a rendőrséggel is meggyűlt a baja, sőt, pörökbe is került. erről gondoskodtak a lóvátett gavallérok és a felsült, „megpumpolt” öregek. A visszaemlékezések megegyeznek abban, hogy fantasztikus irodalmi tervei voltak. Lapot végül sohasem alapított, noha mindig is a hétköznapi sajtóviszonyokat lepipáló vállalkozásról álmódott. A Hölgyfutár lett volna számára a követendő példa.

A rendőrség zaklatásai elől Fiuméba szökött, majd újra Budapesten bukkant fel, ellomposodva, telve beteges képzelgésekkel. Rövid ideig egy sváb-hegyi csőszkunyhóban lakott az Oroszországot megjárt Pongrátz Bélával, a Krúdy-regények és -novellák Bonifácával. Öreg írók kedvence volt, rángatták egyik kocsmból a másikba, udvarolgattak is neki sokan, de Simli Mariska nagyon vigyázott az erkölcsére. Krúdy fel is teszi a kérdést a Hét bagolyban: Vajon mi történne, ha ehhez a nőhöz valaki szerelemmel közeledne?

Végül kitiltották a fővárosból. Visszatért Székesfehérvárra, ahol özvegy édesanyjával élt a szegényeknek járó segélyekből. Harmincöt éves korában, 1903. december 4-én halt meg, tüdőbajban.